

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

DREPTURILE STUDENȚILOR DIN ROMÂNIA

facebook.com/anosr
facebook.com/universitaticurate.ro

anosr.ro
romaniacurata.ro/coalitia-pentru-universitati-curate

www.sar.org.ro

www.anosr.ro

www.vss-unes.ch

sar

idei în acțiune

an•sr
REPREZENTĂM VIITORUL!
Alianța Națională a Organizațiilor
Studentești din România

[VSS | UNES | USU]

Cuprins

Introducere

4

Drepturi

5

Drepturi privind procesul de învățare

6

Drepturi referitoare la procesul de reprezentare, alegere și asociere

8

Drepturi sociale

10

Obligații

12

Modalități de reacție în cazul nerespectării unui drept

14

Introducere

Studentul, în calitate de membru al comunității universitare, are drepturi și obligații care sunt cuprinse în:

- **Legea educației naționale nr. 1/2011** - publicată în data de 10 februarie 2011 în Monitorul Oficial al României, care este structurată în titluri, capitole, articole, aliniate și urmărește asigurarea cadrului pentru exercitarea dreptului fundamental la învățătură, sub autoritatea statului român;
- **Codul drepturilor și obligațiilor studentului (Statutul Studentului)** - prin Ordinul nr. 3666 din data de 30 martie 2012 și publicat în Monitorul Oficial nr. 225 din data de 4 aprilie 2012, reglementează drepturile și obligațiile studenților în universitățile din România;
- **Carta universitară** – documentul fundamental după care funcționează o universitate, adoptat de către Senatul universitar;
- **Codul universitar al drepturilor și obligațiilor studentului (Statutul universitar al Studentului)** – adoptat de Senatul universitar, ce aplică și completează Statutul Studentului de la nivel național;
- **Contractul de studii** încheiat între student și universitate – acesta va conține, menționate la modul general, drepturile și obligațiile studenților, precum și cele ale universității;
- **Regulamentul privind activitatea profesională a studentului;**
- alte acte normative sau regulamente interne ale universității, precum **regulamentul privind acordarea de locuri de cazare în căminele universității** sau **regulamentul privind acordarea de burse pentru studenți.**

Statutul de student se dobândește prin admiterea în cadrul unui program de studiu (licență, masterat, doctorat), potrivit art. 142 alin. (7) și art. 199 alin. (2) din **Legea educației naționale**, în urma semnării contractului de studii.

Din punct de vedere juridic, relația dintre student și universitate se realizează prin intermediul unor **contracte**. Este vorba despre contractul de studii, și după caz, cel de cazare în căminele studențești. În general, acestea conțin obiectul, durata, drepturile și obligațiile părților, dar pot conține și alte prevederi. Teoretic, prevederile stipulate în aceste contracte nu ar trebui să fie în contradictoriu cu reglementările din **Legea Educației Naționale nr. 1/2011**, cu modificările și completările ulterioare, și cele din **Codul drepturilor și obligațiilor studentului**. De asemenea, prevederile contractuale trebuie să fie în acord și cu reglementările interne ale universității. Contractul de studii nu poate fi modificat în timpul anului universitar, conform art. 141 din **Legea Educației Naționale nr. 1/2011**, cu modificările și completările ulterioare, și art. 3, alineatul (3) din **Codul drepturilor și obligațiilor studentului**.

Momentul în care contractul de studii este semnat este unul deosebit de important în relația unui student cu universitatea, întrucât după ce acesta a luat la cunoștință prevederile respectivului contract, nu va mai putea invoca în raport cu instituția de învățământ superior principiul *nemo censetur ignorare legem*, prin care nimeni nu se poate apăra invocând necunoașterea legii. Practic, după ce a semnat contractul de studii, studentul e obligat să cunoască legislația în domeniu și reglementările în domeniu.

Scopul acestui ghid este de a aduce la cunoștința studenților drepturile de care beneficiază în cadrul mediului academic, precum și modalitățile prin care pot semna nerespectarea acestora. **Drepturile menționate în acest ghid sunt valabile pentru TOATE UNIVERSITĂȚILE DIN ROMÂNIA și trebuie să fie respectate de către acestea.**

Drepturi

Cunoașterea drepturilor reprezintă un fundament pentru un parcurs academic corect al fiecărui student. Astfel, mai jos se regăsesc cele mai importante drepturi, atât în baza **Codului drepturilor și obligațiilor studentului (Statutul Studentului)**, aprobat prin Ordinul nr. 3666 din data de 30 martie 2012 și publicat în Monitorul Oficial nr. 225 din data de 4 aprilie 2012 (în continuare abreviat SS), dar și a **Legii Educației Naționale nr. 1/2011**, cu modificările și completările ulterioare (în continuare abreviată LEN 1/2011).

Drepturi privind procesul de învățare (drepturi academice)

- *LEN 1/2011 Art. 141 (...)* Contractele de studii **nu se modifică** în timpul anului universitar.
- *SS Art. 3 (3)* Contractul de studii încheiat între student și universitate în urma admiterii la un program de studii universitare **nu se poate modifica** pe parcursul anului universitar;
- *SS Art. 11 a)* Dreptul la un **învățământ de calitate**.
- *SS Art. 11 b)* Dreptul de **acces** la programe de mobilitate internă și externă, cu recunoașterea, conform legii, a creditelor obținute în acest fel.
- *SS Art. 11 e)* Dreptul la suport de curs **gratuit** (de minimum cinci pagini).
- *SS Art. 11 f)* Dreptul de a fi **informați** în primele două săptămâni cu privire la obiectivele cursului și la modalitatea de evaluare.
- *SS Art. 11 r)* Dreptul de a **refuza** participarea la mai mult de opt ore pe zi la procesul educațional.
- *SS Art. 11 g)* Dreptul de a primi gratuit un **Ghid al Studentului** cu toate informațiile necesare.
- *SS Art. 11 h)* Dreptul de a beneficia de un **îndrumător de an/secție/grupă**.
- *SS Art. 11 i)* Dreptul de a **evalua** cadrele didactice și de a fi făcute publice rezultatele evaluării.
- *SS Art. 11 s)* Dreptul la o **evaluare obiectivă**.
- *SS Art. 11 u)* Dreptul la **contestarea notelor** examenelor și dreptul la o reevaluare obiectivă din partea unui alt cadru didactic, în prezența studentului.
- *SS Art. 11 y)* Dreptul alegerii **cursurilor opționale și facultative** din totalitatea cursurilor oferite de universitate.
- *SS Art. 11 n)* Dreptul la **practică de calitate**.

- *LEN 1/2011 Art. 118 (3)* Studenții cu dizabilități fizice au dreptul să aibă **căi de acces adaptate** acestora în totalitatea spațiilor universitare, precum și condiții pentru desfășurarea normală a activităților academice, sociale și culturale în cadrul instituțiilor de învățământ superior.
- *LEN 1/2011 Art. 123 (7)* Studenților le este asigurat dreptul la **libera alegere a cursurilor și specializărilor**, în conformitate cu normele legale în vigoare și cu planurile de învățământ.
- *LEN 1/2011 Art. 142 (6)* O persoană poate beneficia de **finanțare** de la buget pentru un singur program de licență, pentru un singur program de master și pentru un singur program de doctorat.
- *LEN 1/2011 Art. 142 (7)* Persoana admisă la un program de studii universitare de licență, master sau doctorat are **calitatea de student**, respectiv student-doctorand, pe întreaga perioadă a prezenței sale în cadrul programului respectiv, de la înmatriculare și până la susținerea examenului de finalizare a studiilor sau exmatriculare, mai puțin pe perioadele de întrerupere a studiilor.
- *LEN 1/2011 Art. 150 (3)* Un procent de maximum 5% din numărul studenților cu frecvență dintr-un program de studii universitare de licență pot parcurge, cu aprobarea consiliului facultății, **2 ani de studii într-un singur an**, cu excepția instituțiilor de învățământ superior medical și al ultimului an de studii, în condițiile prevăzute de regulamentele de organizare și desfășurare a programelor de studii și cu respectarea legislației în vigoare.
- *LEN 1/2011 Art. 203 (9)* Studenții pot participa la **acțiuni de voluntariat**, pentru care pot primi un număr de credite de studii transferabile, în condițiile stabilite de Carta universitară .
- *LEN 1/2011 Art. 303 (2)* **Evaluarea de către studenți** a prestației cadrelor didactice este obligatorie. Rezultatele evaluărilor sunt informații publice.

Drepturi referitoare la procesul de reprezentare, alegere și asociere

- *SS Art. 4 (2)* **Organizațiile studențești** legal constituite au dreptul să acceseze spațiile universitare pentru a organiza (...) a altor activități prestabilite (...). Universitatea are obligația de a reglementa aspectele de mai sus prin Codul prevăzut la art. 2.
- *SS Art. 11 (2) c)* Dreptul la **reprezentare** în forurile decizionale ale universității fără ingerințe ale conducerii acesteia.
- *SS Art. 11 (2) e)* Dreptul de a fi reprezentați în toate structurile decizionale și cele care gestionează **serviciile sociale**.
- *SS Art. 11 (2) a)* Organizațiile studențești pot delega **reprezentanți în structurile de conducere**.
- *LEN 1/2011 Art. 4 (3)* Instituțiile de învățământ superior cooperează cu organizațiile studențești legal constituite și **se consultă** cu acestea pentru aspectele privind dezvoltarea învățământului superior.
- *LEN 1/2011 Art. 199 (1)* Studenții sunt considerați **parteneri** ai instituțiilor de învățământ superior și membri egali ai comunității academice. În învățământul confesional, studenții sunt membri ai comunității academice în calitate de discipoli.

- *LEN 1/2011 Art. 203 (1)* Studenții au dreptul să înființeze, în instituțiile de învățământ superior, de stat sau particulare, **ateliere, cluburi, cercuri, cenecluri, formații artistice și sportive, organizații**, precum și publicații, conform legii.
- *LEN 1/2011 Art. 203 (2)* Studenții sunt aleși în **mod democratic**, prin vot universal, direct și secret, la nivelul diverselor formații, programe sau cicluri de studiu, atât în cadrul facultăților, cât și al universității. Ei sunt, de drept, reprezentanți legitimi ai intereselor studenților, la nivelul fiecărei comunități academice. Conducerea instituției de învățământ superior nu se implică în organizarea procesului de alegere a reprezentanților studenților.
- *LEN 1/2011 Art. 203 (4)* Statutul de student reprezentant **nu poate fi condiționat** de către conducerea universității.
- *LEN 1/2011 Art. 203 (5)* Studenții pot fi reprezentați în toate **structurile decizionale și consultative** din universitate.
- *LEN 1/2011 Art. 207 (5) a)* **componența membrilor consiliului facultății** este de maximum 75% cadre didactice și de cercetare, respectiv minimum 25% studenți. Reprezentanții cadrelor didactice și de cercetare în consiliul facultății sunt aleși prin votul universal, direct și secret al tuturor cadrelor didactice și de cercetare titulare din facultate, iar reprezentanții studenților sunt aleși prin vot universal, direct și secret de către studenții facultății.
- *LEN 1/2011 Art. 208 (1)* **Senatul universitar** este compus din 75% personal didactic și de cercetare și din 25% reprezentanți ai studenților. Toți membrii senatului universitar, fără excepție, vor fi stabiliți prin votul universal, direct și secret al tuturor cadrelor didactice și cercetătorilor titulari, respectiv al tuturor studenților.

Drepturi sociale

- *SS Art. 11 m)* Dreptul de a **beneficia gratuit** de servicii de informare, consiliere academică, profesională, psihologică și socială (existența unui centru de consiliere și orientare).
- *SS Art. 12 (1) b)* Dreptul de **acces gratuit la bibliotecă**.
- *SS Art. 15 (1)* Dreptul la **burse sociale, de studiu, de merit și de performanță**. Bursele sociale trebuie să asigure cel puțin costurile pentru cazare și masă.
- *SS Art. 12 (3) a)* Dreptul de a beneficia la **reduceri pentru transport**.
- *SS Art. 12 (3) b)* Dreptul de a beneficia de reducere de **75% pentru accesul la muzee, concerte, spectacole de teatru**.
- *SS Art. 13 a)* Dreptul la **asistență medicală gratuită**.
- *SS Art. 12 (1) f)* Dreptul de a **înregistra toate cererile scrise sau online** și de a primi răspuns scris sau online la acestea.
- *LEN 1/2011 Art. 12 (4)* Elevii și studenții care beneficiază de burse sociale de studii pot primi și burse pentru **performanțe școlare și universitare**.
- *LEN 1/2011 SS Art. 16 (3)* Dreptul la **tabere studențești**.
- *LEN 1/2011 Art. 118 (2)* În învățământul superior **nu sunt admise discriminări** pe criterii de vârstă, etnie, sex, origine socială, orientare politică sau religioasă, orientare sexuală sau alte tipuri de discriminare, cu excepția măsurilor afirmative prevăzute de lege.

- *LEN 1/2011 Art. 205 (1)* Studenții beneficiază de **asistență medicală și psihologică** gratuită în cabinete medicale și psihologice universitare ori în policlinici și unități spitalicești de stat, conform legii.
- *LEN 1/2011 Art. 205 (2)* În timpul anului universitar, studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, în vârstă de până la 26 de ani, beneficiază de **tarif redus cu minimum 50% pe mijloacele de transport local în comun, transportul intern auto, feroviar și naval**. Studenții orfani sau proveniți din casele de copii beneficiază de gratuitate pentru aceste categorii de transport.
Prin excepție de la prevederile alin. (2), în tot cursul anului calendaristic, studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, beneficiază de **gratuitate** la transport intern feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a.
- *LEN 1/2011 Art. 205 (6)* Candiții proveniți din **medii cu risc socioeconomic ridicat sau marginalizate din punct de vedere social** - romi, absolvenți ai liceelor din mediul rural sau din orașe cu mai puțin de 10.000 de locuitori - pot beneficia de un număr de locuri bugetate garantate, în condițiile legii.
- *LEN 1/2011 Art. 205 (13)* **Tarifele practicate de universități** pentru studenți la cămine și cantine sunt cel mult egale cu diferența dintre costurile de funcționare, cuprinzând cheltuielile de personal, cheltuielile cu utilitățile, cheltuielile cu materiile prime și consumabile și cheltuielile de întreținere curentă și, respectiv, subvențiile de la bugetul de stat.
- *LEN 1/2011 Art. 205 (15)* Pot fi acordate **subvenții pentru cazare** și studenților care aleg altă formă de cazare decât căminele instituțiilor de învățământ superior.
- *LEN 1/2011 Art. 205 (16)* Instituțiile de învățământ superior de stat asigură, în limita resurselor financiare alocate pentru efectuarea **practicii comasate a studenților**, pe perioada prevăzută în planurile de învățământ, cheltuielile de masă, cazare și transport, în situațiile în care practica se desfășoară în afara centrului universitar respectiv.
- *LEN 1/2011 Art. 205 (17)* Toate **actele de studii eliberate de universitate**, precum și cele care atestă statutul de student (adeverințe, diplome, carnet, legitimații), se eliberează în mod gratuit.

Obligații ale studentului

- *SS Art. 17 a)* Obligația de a îndeplini toate sarcinile care le revin potrivit planului de învățământ și programelor analitice ale disciplinelor.
- *SS Art. 17 b)* Obligația de a respecta Carta, regulamentele și deciziile universității.
- *SS Art. 17 c)* Obligația de a participa la ședințele structurilor de conducere din cadrul instituțiilor de învățământ superior în calitate de reprezentanți aleși ai studenților.
- *SS Art. 17 d)* Obligația de a respecta standardele de calitate impuse de către universități.
- *SS Art. 17 e)* Obligația de a respecta drepturile de autor ale altor persoane și de a recunoaște paternitatea informațiilor prezentate în lucrările elaborate.
- *SS Art. 17 f)* Obligația de a respecta prevederile codului etic al universității.
- *SS Art. 17 g)* Obligația de a elabora și susține lucrări de evaluare la nivel de disciplină și lucrări de absolvire originale.
- *SS Art. 17 h)* Obligația de a sesiza autorităților competente orice nereguli în procesul de învățământ și în cadrul activităților conexe acestuia.

- *SS Art. 17 i)* Obligația de a participa la activități academice fără a fi sub influența băuturilor alcoolice sau a altor substanțe interzise.
- *SS Art. 17 j)* Obligația de a nu folosi un limbaj și comportament neadecvate mediului universitar.
- *SS Art. 17 k)* Obligația de a utiliza în mod corespunzător, conform destinației stabilite, toate facilitățile și subvențiile primite.
- *SS Art. 17 l)* Obligația de a respecta curățenia, liniștea și ordinea în spațiul universitar.
- *SS Art. 17 m)* Obligația de a păstra integritatea și buna funcționare a bazei materiale puse la dispoziția lor de către instituțiile de învățământ superior.
- *SS Art. 17 n)* Obligația de a suporta plata eventualelor prejudicii aduse bazei materiale puse la dispoziția lor de către instituția de învățământ superior.
- *SS Art. 17 o)* Obligația de a informa autoritățile competente cu privire la existența oricărei situații care ar putea influența buna desfășurare a activităților de studiu individual și general.
- *SS Art. 17 p)* Obligația de a-și îndeplini angajamentele financiare impuse de către instituția la care studiază, în condițiile stabilite în contractul de studiu.

Modalități de reacție în cazul nerespectării unui drept

În cazul în care o parte din drepturile prevăzute în **Legea Educației Naționale nr. 1/2011**, cu modificările și completările ulterioare, în **Codul drepturilor și obligațiilor studentului**, în contractul de studii încheiat cu universitatea sau în orice alte acte normative naționale sau reglementări interne ale universității nu sunt respectate, studentul trebuie să ia legătura cu **reprezentanții studenților din Consiliul Facultății și/sau Senatul Universitar**, precum și cu **organizația studențească care își asumă reprezentarea studenților facultății sau universității**, acest demers fiind o primă etapă în încercarea de a combate nerespectarea unor drepturi. Studenții reprezentanți pot susține, după caz, o eventuală sesizare în cadrul unei sesiuni de Consiliu al facultății sau Senat universitar.

O a doua etapă este reprezentată de o sesizare a **Comisiei de etică și deontologie profesională a universității**, care, după o analiză a cazului semnalat, oferă un răspuns și poate propune sancțiuni care să fie aplicate de Senatul universitar.

A treia etapă constă în depunerea unor sesizări prevăzute în **Constituția României** sau în **Codul de procedură penală**, după cum urmează: petiția, plângerea, denunțul.

PETIȚIE

Prevăzută în art. 51 din Constituția României.

Reprezintă o cerere, reclamație, sesizare sau o propunere formulată în scris care poate fi adresată instituțiilor publice, fiind depusă la registratura instituției sau transmisă pe adresa de e-mail oficială a instituției.

Aceasta trebuie înregistrată de către instituția publică; în urma înregistrării se va primi un răspuns din partea instituției.

PLÂNGERE

Prevăzută în art. 221 din Codul de procedură penală.

Reprezintă sesizarea referitoare la încălcarea unui drept ce s-a cauzat prin infracțiune (infracțiunea nu reprezintă doar un delict grav, ci și încălcarea unui drept este încadrată în această categorie).

Postura autorului unei plângeri este în postura de victimă a infracțiunii sesizate.

Este adresată organelor de anchetă (poliție sau parchet).

Se poate realiza atât scris, cât și oral, urmând ca organul de anchetă să întocmească un proces verbal.

DENUNȚ

Prevăzut în art. 221 din Codul de procedură penală.

Reprezintă semnalarea cu privire la săvârșirea unei infracțiuni (infracțiunea nu reprezintă doar un delict grav, ci și încălcarea unui drept este încadrată în această categorie).

Adresat organelor de anchetă (poliție sau parchet).

Se poate realiza atât scris, cât și oral, urmând ca organul de anchetă să întocmească un proces verbal.

Model de petiție

Către,

.....
(denumirea instituției publice unde este depusă petiția – în cazul nostru, universitatea)

.....
(sediul instituției publice unde este depusă petiția – în cazul nostru, universitatea)

Subsemnatul(a)
(numele și prenumele persoanei fizice care depune sesizarea)
domiciliat(ă)/ în
(domiciliul petiționarului)

în temeiul Ordonanței nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, vă aduc la cunoștință următoarele:

.....
.....
(descrierea cât mai precisă și clară a faptelor ce sunt aduse la cunoștința autorităților)

Din situația de fapt expusă mai sus rezultă că este necesar să luați următoarele măsuri:
(de exemplu: să interzică ceva, să permită ceva, să construiască sau să repare ceva, să respecte un drept etc.)

Vă solicit ca, în termenul legal, să fie comunicat modul de soluționare a petiției și măsurile dispuse.

Data:

Semnătura
Numele, prenumele,
calitatea și semnătura reprezentantului

Model de plângere

Domnule prim-procuror,

Subsemnatul(a)
(numele și prenumele persoanei fizice care depune sesizarea)
domiciliat(ă)/ în
(domiciliul petiționarului)

în temeiul art. 221 din Codul de procedură penală, vă aduc la cunoștință următoarele:

.....
.....
(descrierea exactă a situației care este semnalată, prin precizarea datei sau a constatării neregularității; menționarea numelui celui care încalcă un drept; descrierea în mod obiectiv, detașată de emoții, trăiri, sentimente sau păreri)

Solicit/solicităm tragerea la răspundere penală a făptuitorului.

Întrucât, în urma infracțiunii sesizate am suferit un prejudiciu(moral și/sau material), mă constitui parte civilă, urmând ca pe parcursul urmăririi penale să precizez cuantumul despăgubirilor.

Mijloacele de probă pe care se întemeiază prezenta plângere sunt următoarele:

- martori:
- înscrisuri (documente, regulamente etc.):
- fotografii:

Data:

Semnătura
Numele, prenumele

Domnului prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunalul.....

Model denunț

Domnule prim-procuror,

Subsemnatul(a)

(numele și prenumele persoanei fizice care depune denunțul)

domiciliat(ă)/ în

(domiciliul petiționarului)

în temeiul art. 221 din Codul de procedură penală, vă aduc la cunoștință următoarele:

.....
.....

(descrierea cât mai precisă și clară a faptelor care, în opinia petiționarului, constituie o infracțiune, cu precizarea datei săvârșirii faptelor sau a constatării urmărilor faptelor ori a oricăror împrejurări legate de cauză; dacă sunt cunoscute, trebuie menționate numele și adresa făptuitorului; descrierea trebuie făcută în mod cât mai obiectiv și cât mai detașat de emoțiile, trăirile, sentimentele, părerile sau aprecierile celui care relatează)

Solicit/solicităm tragerea la răspundere penală a făptuitorului.

Mijloacele de probă pe care se întemeiază prezenta plângere sunt următoarele:

- martori:
- înscrisuri (documente, regulamente etc.):
- fotografii:

Data:

Semnătura

Numele, prenumele

Domnului prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunalul.....

Proiect cofinanțat printr-un grant din partea Elveției prin intermediul
Contribuției Elvețiene pentru Uniunea Europeană extinsă.
Acest ghid nu reflectă în mod necesar poziția guvernului elvețian. Responsabilitatea
pentru conținutul său este asumată de Societatea Academică din România.
© Societatea Academică din România